

"אי" במייל@ ידעון האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

המינהל הפדגוגי, משרד החינוך

גיליון מס' 5, ט' סיון תשע"ה, 27.5.2015

הכנס השמיני לחינוך למצוינות בישראל - מרחבי שייכות והשפעה

"לאדם יש אחריות אדירה על עצמו: הוא היוצר את חייו, הוא ולא אחר.

האופן שבו אנחנו צריכים לבחור את פעולותינו ועמדותינו הוא החירות..."

למעשה, מוטלת עלינו אחריות אישית ואוניברסלית. כל עשייה פרטית היא גם עשייה בשביל הכלל.

כל פעולה שאנו עושים, מחזקת דברים גם בחברה. אנחנו משפיעים, כשאנחנו חופשיים, כשיש לנו חירות, ומכאן, שאנו גם מרחיבים את מעגלי ההשפעה על האחרים..." (ג'אן פול סארטר)

הכנס לחינוך למצוינות בישראל ביוזמה ובארגון של האגף למחוננים ולמצטיינים התקיים זו השנה השמינית ברוח מילותיו של סארטר תוך מבט על מרחבי השייכות וההשפעה שיש לנו אנשי חינוך ותלמידים כאחד. שמחתי לראות בכנס אנשי חינוך רבים שהגיעו להתבונן יחד אתנו על מרחבים אלה ולבחון יחד אתנו את האפשרויות להרחבתן בתכניות המחוננים והמצטיינים של האגף.

תכנית הכנס כללה שלוש רצועות עיקריות שמטרתן חשיפה, לימוד, שיתוף ומתן מרחב פתוח לרעיונות חדשים. בכל אחת מהן נערכו מס' רב ומגוון של מושבים לבחירת המשתתפים.

כמידי שנה הוצגו בתערוכה עבודות חקר של תלמידים מהמסגרות ומהתכניות למחוננים ולמצטיינים, והפעם בדגש על עבודות חקר אשר תוצאותיהן ומסקנותיהן מובילות הלכה למעשה להשפעה סביבתית וחברתית, אם במסגרת הבית ספרית ואם במעגלים החיצוניים הרחבים יותר.

במהלך הכנס, הנעימו בנגינתם וכשרונם תלמידי המרכז למחוננים ולמצטיינים מלוד.

מקום הכנס, המדיטק בחולון, נבחר בשל היותו מתחם תרבות יוצר ומשפיע ובו מוזיאון לעיצוב, ספרייה מרכזית, ספריית חומרים ייחודית, סינמטק, מרכז לאמנות דיגיטלית ועוד. כל אלה אפשרו לנו לערוך כנס מגוון, אחר ודינמי.

בגיליון זה אנו שמחים להביא בפניכם הדים מהכנס.

בברכה,

מנחם נדלר, מנהל האגף

רצועה ראשונה: יוצרים פורצי דרך ומומחים מובילים בתחומם

באי הכנס השתתפו במושבים מקבילים בהם נחשפו לשאלה החברתית-לאומית-פדגוגית המרכזית של הכנס אשר עסקה במתח שבין מיצוי אישי למעורבות והשפעה חברתית.

המושב המרכזי: "מרחבי שייכות והשפעה"

במושב זה נשאו דברים אריאל לוי, סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי ומנחם נדלר, מנהל האגף למחוננים ולמצטיינים.

ההרצאה המרכזית של המושב היתה "מתי האקרים הופכים לגיבורים ואיך אפשר להגן בעזרתם על עתיד העולם?" המרצה, קרן אלעזרי, הינה מומחית באבטחת מידע ומרצה מבוקשת. ב-2014 הייתה קרן האישה הישראלית הראשונה שהוזמנה להרצות בכנס TED הבינלאומי.

http://www.ted.com/talks/keren_elazari_hackers_the_internet_s_immune_system?language=he

רצועה שנייה: מודלים של מעורבות והשפעה חברתית

בשמונה מושבים מקבילים נערכו סדנאות ופאנלים אשר המחישו את העשייה החברתית הענפה הקיימת בשלל תכניות האגף למחוננים ולמצטיינים.

המושב המרכזי: ממחקר וחקר למרחבי השפעה

במושב זה השתתפו תלמידים מתכניות האגף אשר הציגו בתערוכת החקר את עבודותיהם. המושב עסק בשאלה כיצד חקר משפיע על החוקר עצמו, על הסביבה ועל הקהילה? הוצגו דוגמאות ממגוון תחומים ומגוון חוקרים: ד"ר אופיר דגני, איש מחקר, ראש אשכול צפון באגף ומנהל המרכז למחוננים ולמצטיינים בתל-חי סיפר על המחקר האקדמי שהוביל ושהשפיע משמעותית על תהליכי עיבוד בדי כותנה בעולם והפכו אותם לידידותיים לסביבה ולחסכון ניכר בצריכת האנרגיה הדרושה לתהליך; תלמידת תיכון "אחד העם" מפתח תקווה סיפרה כיצד הושפעה מתהליך חקר שערכה; מורים ותלמידים ממרכז מחוננים רמ"ה, רמת השרון, תיארו כיצד הצליחו להוכיח את הקשר בין תרגול ללמידה באמצעות אימון ג'אגלינג. עוד הוצג סרטון המתאר תלמידים חוקרים אשר מושפעים ומשפיעים ע"י תהליכי החקר שביצעו. ניתן לצפות בסרטון [כאן](#).

רצועה שלישית: מרחב פתוח – מקום לחלום, מקום להשפיע

במרחב זה הוזמנו באי הכנס לשתף ברעיונותיהם את שאר המשתתפים. מעל שניים עשר "חולמים" גיבשו סביבם מעגלים של קבוצות חשיבה בהם דנו ברעיונות ומיזמים חינוכיים בתחומים שונים, שמטרתם הרחבת מעגלי השייכות וההשפעה של התלמידים: הקמת מרכז לפיתוח חשיבה יצירתית, אנימציה בשרות החברה, רובוטיקה ירוקה, מאחריות אזורית לאחריות ארצית, איתור אלטרנטיבי לתכניות למחוננים, חינוך למצוינות עפ"י תפיסת ה-HUB, 24/7 או 360 – מי נותן מענה להיבטים הרגשיים, פיתוח מנהיגות ואחריות חברתית דרך כתיבת ספר בשילוב טכנולוגיה, פיתוח תכנים ומיזמים משותפים לתלמידים מחוננים בשיתוף פעולה חוצה גילאים ואזורים גיאוגרפיים... ועוד. בימים אלו נעשית באגף עבודת עיבוד וסיכום לחומרים שהתגבשו במעגלי השיח וחשיבה על אפשרויות הקידום והפיתוח של רעיונות נבחרים.

מתערוכת עבודות החקר של תלמידים במסגרות למחוננים

עוד באגף...

❖ הצגת תוצרי הבמה מחוננת ליצירה בקולנוע ובאנימציה תשע"ה תתקיים ביום רביעי ה- 3.6.15 בסינמטק ת"א.

הסרטים יוקרנו בסינמטק תל אביב בשעות 14:00 - 18:00 .

[לפרטים נוספים על התכנית "במה מחוננת ליצירה" ולצפייה בסרטים מהשנים הקודמות.](#)

❖ ביקור הסמנכ"ל הבכיר ומנהל המינהל הפדגוגי, אריאל לוי בתכניות האגף- בתחילת חודש מאי נערך ביקור במרכז המחוננים והמצטיינים בשלומי ובבית ספר יסודי אלנור בירכא המשתתף בתכנית "אמירים". אריאל וצוות הביקור התרשמו מהעשייה החינוכית המשלבת היבטים חברתיים ערכיים ורגשיים, ומקישור התכנים לסביבה הלימודית.

❖ אירועי סיכום בתכניות אמירים - במהלך חודש מאי מתקיימים ברחבי הארץ אירועים המסכמים את פעילות "אמירים" בבתי הספר: בשבוע החינוך בירושלים הוצגו באוהל המרכזי תוצרים של קורסים שונים ומגוונים. בתי הספר של "אמירים" פתחו את שעריהם בשבוע המצוינות בבאר שבע, המורות המשתלמות במחוזות מרכז ותל אביב הציגו בפוסטרים מרהיבים את עבודת החקר שלהם באירוע מסכם ומרגש ביהוד, העיר אשקלון קיימה יום מצוינות לכל בתי הספר ב"אמירים", גם העיר שדרות תקיים שבוע מצוינות ובתי הספר של "אמירים" ייקחו בו חלק. בעיר ערד יציגו בתי הספר את התוצרים באשכול הפיס היישובי.

❖ כיצד לפתור את בעיית הפליטים? (מרתון חשיבה יצירתית על בעיות לאומיות) - בשאלה חשובה זו התמודדו כיתות המחוננים בתיכונים אהל שם רמת גן, עירוני ד' בתל אביב ותיכון הראשונים בהרצליה, בתהליך של חשיבה יצירתית וחקר. בכנס מסכם של תהליך הלימוד, הציגו התלמידים את התהליך והפתרונות להורים ולמורים. את התהליך הנחה ד"ר אייל דורון בשיתוף עם רכזות מסלולי המחוננים בבתי הספר.

❖ השתתפות האגף במחקר בינלאומי בנושא היצירתיות בהזמנת ה-OECD. האגף הוזמן ליטול חלק במחקר בינלאומי המתמקד בהערכת חשיבה יצירתית וחשיבה ביקורתית. נושאים אלה מהווים אחד מאבני הדרך בעבודת האגף.

❖ חדש במאגר הידע מחונ-נט: [מהי יצירתיות ויצירתיות אצל תלמידים מחוננים ומצטיינים: מאמרים, מערכי שיעור ופריטי עיון נוספים בנושא רחב היקף זה.](#)

משדה המחקר...

ד"ר גילמור קשת-מאור, מרכזת באגף את תחום המחקר והפיתוח, כותבת על [תחרויות להצגת יוזמה ויצירתיות אצל מחוננים ומצטיינים](#).